

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра фінансів

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до практичних занять
з дисципліни**

***«ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА»***

Харків - 2014

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів 28 серпня 2013 р., протокол № 1.

Призначено для студентів спеціальностей «Залізничні споруди та колійне господарство», «Промислове та цивільне будівництво» будівельного факультету всіх форм навчання, для напрямів підготовки 6.070108 «Залізничні споруди та колійне господарство та 6.060101 «Будівництво».

Укладач

доц. О.М. Тройнікова

Рецензент

проф. О.В. Колесников

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
з дисципліни

*«ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА»*

Відповідальний за випуск Тройнікова О.М.

Редактор Решетилова В.В.

Підписано до друку 21.02.14 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 2,00. Тираж 25. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейсбаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

УкрДАЗТ
Факультет економіки транспорту
Кафедра «Фінанси»

**Методичні вказівки до практичних занять та для студентів
будівельного факультету
з дисципліни «Економіко-фінансова діяльність підприємства»**

Харків-2013

Методичні вказівки для практичних занять студентів спеціальностей «Залізничні споруди» та «Промислове та цивільне будівництво» з вивчення дисципліни «Економіко-фінансова діяльність підприємства» розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів 28 серпня 2013 р., протокол № 1.

Призначено для студентів спеціальностей «Залізничні споруди та колійне господарство», «Промислове та цивільне будівництво» будівельного факультету всіх форм навчання, для напрямів підготовки 6.070108 «Залізничні споруди та колійне господарство» та 6.060101 «Будівництво».

Укладач
доц. О.М. Тройнікова

Рецензент
проф. О.В. Колесников

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Тематичний план ведення практичних занять.....	4
2 Основна частина.....	5
Питання до іспиту.....	67
Список літератури.....	69

ВСТУП

Дані методичні вказівки мають за мету забезпечити студентів посібником для підготовки до практичних занять при вивченні дисципліни «Економіко-фінансова діяльність підприємств» та засвоєнні основних положень курсу.

Вказівки складені відповідно до робочої програми дисципліни та нормативних документів і містять у собі теми, які студент повинен засвоїти під час лекцій та практичних занять.

В даних вказівках студенту запропоновані теми, за основними розділами курсу відповідно до змістових модулів. Теми, за якими передбачене розв'язання задач надані в більш розгорнутому вигляді. До кожної теми додається література зі списку, який подано наприкінці вказівок.

На початку наведено перелік тем відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (в частині розподілу загального навчального часу за циклами підготовки, переліку та обсягу нормативних дисциплін), галузь знань (0601) Будівництво та архітектура)).

1 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

На практичні заняття винесені такі теми (таблиця 1).

Таблиця 1

Назва теми	Кількість годин
Ознайомлення студентів з основами дисципліни	2
Поняття собівартості у будівельному виробництві	2
Система ціноутворення в будівництві. Складання одиничної розцінки	4
Інвесторська-кошторисна документація	2
Склад основних засобів підприємства. Визначення показників ефективного використання основних засобів підприємства	3
Склад оборотних коштів підприємства. Визначення показників ефективного використання оборотних коштів підприємства	2
Ознайомлення з тарифною системою у будівництві. Основні складові	1

Визначення прибутку на підприємстві	2
Продовження таблиці 1	
Назва теми	Кількість годин
Етапи проведення підрядних торгів. Формування тендерної документації	2
Види розрахункових документів	2
Розглядання складу розділів бізнес-плану	3
Показники економічної ефективності інвестиційної діяльності	1
Види фінансових відносин підприємства	2
Основні документи бухгалтерського обліку. Баланс	4
Ознайомлення з методами економічного аналізу	2
Усього	34

За навчальним планом на практичні заняття з дисципліни «Економіко-фінансова діяльність підприємств» відводиться студентам скороченої форми навчання 32 аудиторні години, для студентів повної форми навчання – 34 години.

2 ОСНОВНА ЧАСТИНА

Тема 1. Основні положення курсу

Література [3,4,5,6,13].

План

- 1 Загальні положення дисципліни.
- 2 Техніко-економічні особливості продукції будівельної галузі.
- 3 Основні етапи формування будівельної продукції.

Загальні положення курсу. Будівельна галузь, як будь-яка галузь держави функціонує в рамках діючого законодавства. Ознайомлення з основними законодавчими актами. Розглядання основних глав Господарського кодексу.

Поняття підприємства, види підприємств, товариство, види товариств.

Тести

Q1 Стадії визначення кошторисної вартості будівництва:

V1 стадія проектування, стадія визначення виконавця робіт, стадія проведення взаєморозрахунків ;

V2 стадія визначення виконавця робіт, стадія проведення взаєморозрахунків, стадія реалізації;

V3 стадія проведення взаєморозрахунків, стадія реалізації.

Q2 Інвестор – це

V1 юридична або фізична особа, яка здійснює із власних або позикових коштів фінансування будівельного об'єкта і має право на повне розпорядження результатами інвестиційного проекту;

V2 юридична або фізична особа, яка здійснює функцію організатора й керуючого реалізацією інвестиційного проекту, розроблення техніко-економічного обґрунтування й закінчує задачу об'єкта в експлуатацію;

V3 будівельна організація, що здійснює за договором підряду або за контрактом із замовником будівельно-монтажні роботи (БМР) при спорудженні об'єктів у встановлений термін і за договірною ціною.

Q3 Замовник – це

V1 юридична або фізична особа, яка здійснює із власних або позикових коштів фінансування будівельного об'єкта і має право на повне розпорядження результатами інвестиційного проекту;

V2 юридична або фізична особа, яка здійснює функцію організатора й керуючого реалізацією інвестиційного проекту, розроблення техніко-економічного обґрунтування й закінчує задачу об'єкта в експлуатацію;

V3 будівельна організація, що здійснює за договором підряду або за контрактом із замовником будівельно-монтажні роботи (БМР) при спорудженні об'єктів у встановлений термін і за договірною ціною.

Q4 Забудовник – це

V1 юридична або фізична особа, яка володіє правами на земельну ділянку під забудову;

V2 юридична або фізична особа, яка здійснює функцію організатора й керуючого реалізацією інвестиційного проекту,

розроблення техніко-економічного обґрунтування й закінчує задачу об'єкта в експлуатацію;

V3 будівельна організація, що здійснює за договором підряду або за контрактом із замовником будівельно-монтажні роботи (БМР) при спорудженні об'єктів у встановлений термін і за договірною ціною.

Q5 Проектувальник – це

V1 проектно-дослідницька або проектна організація, що розробляє за контрактом із замовником проектно-кошторисну документацію на будівництво об'єкта;

V2 юридична або фізична особа, яка здійснює функцію організатора й керуючого реалізацією інвестиційного проекту, розроблення техніко-економічного обґрунтування й закінчує задачу об'єкта в експлуатацію;

V3 будівельна організація, що здійснює за договором підряду або за контрактом із замовником будівельно-монтажні роботи (БМР) при спорудженні об'єктів у встановлений термін і за договірною ціною.

Q6 Підрядник – це

V1 будівельна організація, що здійснює за договором підряду або за контрактом із замовником будівельно-монтажні роботи (БМР) при спорудженні об'єктів у встановлений термін і за договірною ціною;

V2 юридична або фізична особа, яка здійснює функцію організатора й керуючого реалізацією інвестиційного проекту, розроблення техніко-економічного обґрунтування й закінчує задачу об'єкта в експлуатацію;

V3 будівельна організація, що здійснює за договором підряду або за контрактом із замовником будівельно-монтажні роботи (БМР) при спорудженні об'єктів у встановлений термін і за договірною ціною.

Q7 Постачальник – це

V1 юридична або фізична особа, яка здійснює функцію організатора й керуючого реалізацією інвестиційного проекту,

розроблення техніко-економічного обґрунтування й закінчує задачу об'єкта в експлуатацію;

V2 фізична або юридична особа, яка забезпечує відповідно до договору поставку машин і механізмів, матеріалів і деталей, необхідних для виконання підрядником будівельно-монтажних робіт.

V3 проектно-дослідницька або проектна організація, що розробляє за контрактом із замовником проектно-кошторисну документацію на будівництво об'єкта.

Питання

- 1 Особливості продукції будівельної галузі.
- 2 Що відноситься до продукції будівельної галузі?
- 3 Які форми підприємств властиві для будівельної галузі?
- 4 Що таке товариство?
- 5 Назвіть види товариств.

Тема 2. Поняття собівартості у будівельному виробництві Література [5,6,8, 13].

План

- 1 Поняття собівартості будівельно-монтажних робіт.
- 2 Види собівартості будівельно-монтажних робіт.
- 3 Класифікація витрат будівельних організацій.

Ознайомлення студентів з основними положеннями нормативних документів з формування собівартості будівельно-монтажних робіт (Наказ Мінрегіонбуду від 31 грудня 2010 року № 573). Безпосередньо формування виробничої собівартості будівельно-монтажних робіт та її види.

Тести

Q1 Планова собівартість – це

V1 витрати, що включають на виробництво, обумовлені техніко-економічними розрахунками з використанням економічно обґрунтованих норм і нормативів витрат на виробництво будівельно-монтажних робіт;

V2 витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням будівельно-монтажних робіт із використанням у процесі будівельного виробництва машин, механізмів, устаткування, матеріальних, трудових і інших виробничих ресурсів;

V3 яка включає фактичні витрати на виробництво будівельно-монтажних робіт.

Q2 Фактична собівартість – це

V1 витрати, що включають, на виробництво, обумовлені техніко-економічними розрахунками з використанням економічно обґрунтованих норм і нормативів витрат на виробництво будівельно-монтажних робіт;

V2 витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням будівельно-монтажних робіт із використанням у процесі будівельного виробництва машин, механізмів, устаткування, матеріальних, трудових і інших виробничих ресурсів;

V3 яка включає фактичні витрати на виробництво будівельно-монтажних робіт.

Q3 Собівартість будівельно-монтажних робіт

V1 витрати, що включають на виробництво, обумовлені техніко-економічними розрахунками з використанням економічно обґрунтованих норм і нормативів витрат на виробництво будівельно-монтажних робіт;

V2 витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням будівельно-монтажних робіт із використанням у процесі будівельного виробництва машин, механізмів, устаткування, матеріальних, трудових і інших виробничих ресурсів;

V3 яка включає фактичні витрати, на виробництво будівельно-монтажних робіт.

Q4 Класифікація витрат за календарними періодами їх виникнення

V1 поточні; довгострокові; одноразові;

V2 поточні; довгострокові;

V3 поточні.

Q5 Класифікація витрат за результативністю витрачання:

- V1 продуктивні, непродуктивні;
- V2 довгострокові;
- V3 продуктивні.

Q6 До складу витрат за місцем виникнення відносяться такі групи витрат:

V1 витрати основного виробництва, витрати другорядного виробництва, витрати допоміжного виробництва, витрати за географічною ознакою;

V2 поточні;

V3 витрати основного виробництва, витрати другорядного виробництва.

Q7 Загальновиробничі витрати направлені

V1 на організацію основного будівельного виробництва, на обслуговування основного будівельного виробництва, на управління основного будівельного виробництва;

V2 на управління основного будівельного виробництва;

V3 на витрати основного будівельного виробництва.

Q8 Витрати на послуги комерційних банків та фінансових установ відносяться до групи загальновиробничих витрат:

V1 на організацію та управління основного будівельного виробництв;

V2 на обслуговування основного будівельного виробництва;

V3 на інші статті загально-виробничих витрат.

Q9 Витрати на відрядження апарату управління відносяться до групи загально-виробничих витрат:

V1 на організацію та управління основного будівельного виробництва;

V2 на обслуговування основного будівельного виробництва;

V3 на інші статті загальновиробничих витрат.

Q10 Витрати на раціоналізаторство до групи загальновиробничих витрат:

V1 на організацію основного будівельного виробництва;

V2 на обслуговування основного будівельного виробництва;

V3 на управління основного будівельного виробництва.

Питання

- 1 Що таке собівартість будівельно-монтажних робіт?
- 2 Що таке планова собівартість?
- 3 Що таке фактична собівартість?
- 4 За якими ознаками класифікують витрати будівельної організації?

Тема 3. Система ціноутворення в будівництві. Складання одиничної розцінки

Література [2,5,6,7,8,11].

План

- 1 Етапи формування вартості будівельно-монтажних робіт.
- 2 Поняття кошторисної норми як основи визначення майбутньої вартості будівельно-монтажних робіт
- 3 Порядок складання одиничної розцінки.
- 4 Визначення прямих витрат на основі одиничної розцінки.
- 5 Розрахунок загальновиробничих витрат на основі прямих витрат.
- 6 Визначення кошторисної вартості будівельно-монтажних робіт.

Національні стандарти є основним нормативним документом на основі якого визначається кількість ресурсів необхідна для виконання будівельно-монтажних робіт. По-перше розраховується одинична розцінка, яка є базою для визначення прямих витрат в складі загальній вартості будівництва.

Шифри ресурсів, що наведені в таблицях національних стандартів, складені виходячи з номенклатури збірників кошторисних цін на матеріали та будівельні машини.

Стандарти мають складну будову, проте вичерпну інформацію про використання їх для основ кошторисного ціноутворення.

Усі збірники мають технічну частину і параграфи норм, Технічна частина дає пояснення про склад та застосування норм збірника і правил визначення обсягів робіт.

Параграф складається з двох частин:

- переліку робіт, в яких подається повний комплекс основних робіт, що враховується нормами даного параграфу;
- таблиць норм витрат праці, машинного часу експлуатації будівельних машин, витрат конструкцій, виробів і матеріалів на вибрану одиницю вимірювання, кошторисної норми.

**Фрагмент Національного стандарту
СКЛАДАННЯ ЛАНЦЮГІВ НА ДЕРЕВ'ЯНИХ ШПАЛАХ ПРИ
НЕРОЗДІЛЬНОМУ КРІПЛЕННІ ТА ДОВЖИНІ РЕЙОК 12,5 М.**

Склад роботи: 1 Переміщення та розкладання матеріалів.
2 Свердлення отворів у дерев'яних шпалах з антисептуванням та таврування шпал. 3 Кріплення рейок до шпал. 4 Завантаження ланцюгів.

Вимірювач 1 км колії:

Складання ланцюгів типу Р65 довжиною на дерев'яних шпалах при нероздільному кріпленні, кількість шпал в 1 км:

28-2-1 2000

28-2-2 1840

28-2-3 1600

Складання ланцюгів типу Р50 довжиною на дерев'яних шпалах при нероздільному кріпленні, кількість шпал в 1 км:

28-2-1 2000

28-2-2 1840

28-2-3 1600

Складання ланцюгів типу Р43 довжиною на дерев'яних шпалах при нероздільному кріпленні, кількість шпал в 1 км:

28-2-1 2000

28-2-2 1840

28-2-3 1600

Таблиця 10, група 2. Норми с 1 по 6

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Од. вим.	28-2-1	28-2-2	28-2-3	28-2-4	28-2-5	28-2-6
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Витрати праці робочих-будівників	люд.год д	697,95	653,4	587,4	681,45	636,9	572,55
	Середній розряд робіт		3	3	3	3	3	3
	Витрати праці ашиніст	люд.год д	155,42	155,42	155,42	155,42	155,42	155,42
Машини та механізми								
202-1312	Крани на залізничному ходу, вантажопідйомністю 16т	маш.год	56,43	56,43	56,43	56,43	56,43	56,43

Продовження таблиці 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9
213-2701	Тепловози широкої колії , потужність 294кВт	маш.год	21,28	21,28	21,28	21,28	21,28	21,28
233-0201	Машини сверлільні електричні	маш.год	49,83	45,7	40,09	49,99	45,7	40,9
270-0090	Пила дискова електрична	маш.год	13,86	12,94	11,09	13,86	12,94	11,9
270-0139	костилезабувач	маш.год	90,75	84,15	72,6	91,75	84,15	72,5
Матеріали								
111-0589	Масло креозотне	т	0,074	0,068	0,058	0,074	0,068	0,067
111-0380	Білила густотерті літопонні МА-021		0,0004 9	0,0004 5	0,0003 9	0,0004 9	0,0004 5	0,0005
111-0628	Оліфа комбінована К-3	т	0,0003 2	0,0003	0,0002 6	0,0003 2	0,0003	0,0002 8
115-0003	Болти для рейкових стиків, клас міцності 8,8 діаметр різьблення 24 мм	т						
115-0004	Болти для рейкових стиків, клас міцності 8,8 діаметр різьблення 27 мм	т	0,66	0,66	-	-	-	-
115-0019	Шайби пружинні колійні, виконання 1, діаметр різьблення болтів 24 мм	т	-	-	-	0,06	0,06	0,06
115-0020	Шайби пружинні шляхові, виконання 1, діаметр різьблення болтів 27 мм	т	0,06	0,06	0,06	-	-	-
115-0029	Костилі для заліз. широкої колії перетин 16x16, довжина 165 мм	т	6,21	5,75	4,99	6,21	5,72	4,99
115-0032	Накладки для заліз. широкої колії двох головні стикові для рейок типу Р75,65,50,43	т	7,61	7,61	7,61	6	6	6
115-0035	Підкладки для заліз. широкої колії костильного скріплення для рейок типу Р50	т	30,9	28,5	24,8	-	-	-
115-0036	Підкладки для залізниць широкої колії костильного кріплення для рейок типу Р50		-	-	-	25,2	23,2	20,2
115-0056	Рейки заліз. широкої колії II групи , тип Р65 зі сталі М76	м	2000	2000	2000			
115-0057	Рейки заліз. широкої колії II групи , тип Р65 зі сталі М74	м	-	-	-	2000	2000	2000

115-0114	Шпали просочені для залізн. широкої колії обрізні і необрізні хвойні, тип 1	шт	2000	1840	1600	2000	1840	1600

Продовження таблиці 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9
115-0131	Прокладки гумові для дерев'яних шпал, тип Р 65	1000 шт.	4,1	3,77	3,28	-	-	-
115-0132	Прокладки гумові для дерев'яних шпал, тип Р 50	1000 шт.	-	-	-	4,1	3,77	3,28
По проекту	Скоби для таврування шпал	1000 шт.	2,02	1,86	1,6	2,02	1,86	1,62

Порядок складання одиначної розцінки

Одиначні розцінки розробляються на окремі види робіт, що широко застосовуються в будівництві та включені до складу національного стандарту, на вимірювач робіт та конструкцій, який приймається в даних умовах.

Для визначення елементів затрат в одиначних розцінках беруть:

- норми витрат трудових і матеріальних ресурсів, поданих в національних стандартах;
- заробітну плату робітників за тарифними ставками, що встановлені для оплати праці робітників, зайнятих в будівництві;
- вартість експлуатації машин за поточними цінами або середніми цінами Держбуду;
- вартість матеріалів, виробів та конструкцій за середніми цінами франко-приоб'єктний склад будов і кошторисними цінами на перевезення вантажів для будівництва.

Складання одиначної розцінки виконується на бланку за формою №5, до якої заносяться відповідні дані, які потім формують вартість прямих витрат, окремої роботи.

Основне завдання до складання розцінки – це чітке відображення норм витрат ресурсів за відповідним шифром національного стандарту.

Порядок заповнення одиначної розцінки такий:

- 1) у графі 1,4,5 заносимо інформацію та набір ресурсів даного виду робіт за національним стандартом;
- 2) у графу 6 заносимо вартість одиниці ресурсу, яку знаходимо за прейскурантом цін за позицією вказаній в графі 1;

3) перемноживши графу 5 на 6, одержуємо кошторисну вартість кожної статті витрат (графа 7);

4) склавши дані графи 7, одержуємо вартість одиниці робіт на вимірювач, потім використовуємо цю вартість для розрахунку прямих витрат у локальному кошторисі.

Порядок розрахунку наведений вище, дає можливість розрахувати прямі та на їх основі загальновиробничі витрати, які входять до складу локального кошторису – первинного документа який визначає вартість окремих робіт.

Розрахунок прямих витрат

Прямі витрати враховують у своєму складі: *заробітну плату робітників, вартість експлуатації будівельних машин і механізмів, вартість матеріалів, виробів, конструкцій.*

Задача 3.1

Розрахувати одиничну розцінку (дані наведені в попередній темі). Складання ланок рейко-шпальної решітки на базі із застосуванням механізованого інструмента на дерев'яних шпалах при нероздільному кріпленні з рейок типу Р50 довжиною 12,5 м, число шпал на 1 км 1840 шт. (табл. 3.1)

Розрахунок одиничної вартості

Таблиця 3.1 – Складання ланок рейко-шпальної решітки на базі із застосуванням механізованого інструмента на дерев'яних шпалах при нероздільному скріпленні з рейок типу Р50 довжиною 12,5 м, число шпал на 1 км 1840 шт.

Вимірник:

кілометри (км)

Шифр ресурсу	Найменування витрат і ресурсів	Одиниця вимірюв	Кількість	Вартість, грн	
				одиниці вимірюв	усього
1	2	3	4	5	6
3202-1312	Зарплата				
	Витрати праці робітників-будівельників	люд.год			
	Витрати праці машиністів	люд.год			
	Середній нормативний розряд ланки - 3				
	Разом:				
	Вартість експлуатації машин і механізмів				
	Крани на залізничному ході, вантажопідйомність 16 т	маш.год			
	Середній нормативний розряд ланки - 4,6				

3213-2701	Тепловози широкої колії, потужність 294 квт [400 л.с.]	маш.год			
3233-0201	Середній нормативний розряд ланки - 4 Машини свердлильні електричні	маш.год			
	Разом:				

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
	Вартість матеріалів, виробів і конструкцій				
3111-0380	Білила густотертые литопонные МА-021	т			
3111-0589	Масло креозотове	т			
3111-0628	Оліфа комбінована ДО-3	т			
3115-0003	Болти для рейкових стиків, клас міцності 8.8, діаметр різьблення 24 мм	т			
3115-0019	Шайби пружинні шляхові, виконання 1, діаметр різьблення болтів 24 мм	т			
3115-0029	Костилі для залізниць широкої колії, перетин 16x16 мм, довжина 165 мм	т			
3115-0032	Накладки для залізниць широкої колії двоголові стикові для рейок типу Р75, Р65, Р50, Р43	т			
3115-0037	Підкладки для залізниць широкої колії костильного скріплення для рейок типу Р50	т			
3115-0134	Рейки залізничні широкої колії II групи, тип Р50 зі сталі марки М74	м			
3115-0115	Шпали просочені для залізниць широкої колії, обрізні й необрізні хвойні [крім модрини], тип I	шт.			
3115-0132	Прокладки гумові для дерев'яних шпал, тип рейок Р50	1000 шт.			
	Разом:				
	Усього:				

Після визначення одиничної розцінки маємо змогу розрахувати безпосередньо вартість окремих робіт на певний обсяг, який складається з прямих витрат табл. 3.2, та загальновиробничих витрат табл. 3.3.

Розрахунок загально-виробничих витрат

Розрахунок загальновиробничих витрат виконується в таблиці, в якій витрати групуються в три блоки:

а) кошти на заробітну плату працівників;

- б) відрахування на соціальні заходи відповідно до законодавства;
- в) інші статті загально-виробничих витрат.

Тести

Q1 Кошторисна норма – це

V1 визначення нормативної кількості ресурсів, необхідних для виконання робіт;

V2 сукупність ресурсів, що установлені на прийнятий вимірник робіт у натуральних величинах;

V3 повинні відповідати основним завданням кошторисного нормування й ціноутворення в будівництві, забезпечуючи достовірне визначення вартості будівництва.

Q2 Кошторисний норматив

V1 визначення нормативної кількості ресурсів, необхідних для виконання робіт;

V2 сукупність ресурсів, що установлені на прийнятий вимірник робіт у натуральних величинах;

V3 повинні відповідати основним завданням кошторисного нормування й ціноутворення в будівництві, забезпечуючи достовірне визначення вартості будівництва;

V4 узагальнена назва комплексу кошторисних норм.

Q3 Головна функція кошторисних норм

V1 визначення нормативної кількості ресурсів, необхідних для виконання робіт;

V2 сукупність ресурсів, що установлені на прийнятий вимірник робіт у натуральних величинах;

V3 повинні відповідати основним завданням кошторисного нормування й ціноутворення в будівництві, забезпечуючи достовірне визначення вартості будівництва.

Q4 Вимоги до кошторисних норм:

V1 повинні відповідати основним завданням кошторисного нормування й ціноутворення в будівництві, забезпечуючи достовірне визначення вартості будівництва;

V2 бути технічно й економічно обґрунтованими, урахувати досягнення НТП, мати максимальну простоту й зручність у використанні, повинні забезпечувати достовірне визначення вартості будівництва;

V3 Ураховувати відновлювальну вартість основних фондів.

Q5 Стадії визначення кошторисної вартості будівництва

V1 стадія проектування;

V2 стадія визначення виконавця робіт;

V3 стадія проведення взаєморозрахунків.

Q6 На стадії проектування

V1 визначається кошторисна вартість будівництва в складі інвесторської кошторисної документації;

V2 визначається ціна тендерної пропозиції (договірна ціна може встановлюватися твердою, динамічною, періодичною);

V3 уточнюються окремі вартісні показники, певні на попередніх стадіях, залежно від виду договірної ціни в порядку, обумовленому в контракті.

Q7 На стадії визначення виконавця робіт

V1 визначається кошторисна вартість будівництва в складі інвесторської кошторисної документації;

V2 визначається ціна тендерної пропозиції (договірна ціна може встановлюватися твердою, динамічною, періодичною);

V3 уточнюються окремі вартісні показники, визначені на попередніх стадіях, залежно від виду договірної ціни в порядку, обумовленому в контракті.

Q8 На стадії проведення взаєморозрахунків

V1 визначається кошторисна вартість будівництва в складі інвесторської кошторисної документації;

V2 визначається ціна тендерної пропозиції (договірна ціна може встановлюватися твердою, динамічною, періодичною);

V3 уточнюються окремі вартісні показники, певні на попередніх стадіях, залежно від виду договірної ціни в порядку, обумовленому в контракті.

Q9 Загальновиробничі витрати розраховуються:

V1 на основі розрахунку показників, які визначились у прямих витратах;

V2 на основі кошторисних нормативів ;

V3 інше.

Q 10 До видів кошторисних нормативів відносяться:

V1 загальнодержавні будівельні кошторисні нормативи; відомчі кошторисні нормативи, кошторисні нормативи для окремих великих будівництв, індивідуальні кошторисні норми;

V2 кошторисні нормативи для окремих великих будівництв, індивідуальні кошторисні норми;

V3 загальнодержавні будівельні кошторисні нормативи; відомчі кошторисні нормативи, індивідуальні кошторисні нормативи.

Питання

1 Що таке кошторисна норма?

2 Які є види кошторисних норм?

3 Для чого необхідні кошторисні норми?

Тема 4. Інвесторська кошторисна документація

Література [2,5,6,7,8,11].

План

1 Загальна характеристика інвесторсько-кошторисної документації.

2 Локальний кошторис.

3 Об'єктний кошторис.

4 Зведений кошторисний розрахунок. Його склад.

Інвесторська кошторисна документація, згідно з нормативним та законодавчими документами, має у своєму складі: первинний кошторисний документ - локальний кошторис, об'єктний кошторис, який складається на основі локальних, зведений кошторисний розрахунок.

Тести

Q1 Локальний кошторис – це

V1 є первинним кошторисним документам і складається на окремі види робіт і витрат на будинки чи споруди, на загальномайданчикові роботи за обсягами, які визначилися при розробці робочої документації (робочих креслень);

V2 поєднує у своєму складі дані з локальних кошторисів на об'єкт у цілому;

V3 складається на основі об'єктних кошторисів.

Q2 Об'єктний кошторис – це

V1 є первинним кошторисним документом і складається на окремі види робіт і витрат на будинки чи споруди, на загальномайданчикові роботи за обсягами, які визначилися при розробці робочої документації (робочих креслень);

V2 поєднує у своєму складі дані з локальних кошторисів на об'єкт у цілому;

V3 складається на основі об'єктних кошторисів.

Q3 Зведений кошторисний розрахунок – це

V1 є первинним кошторисним документом і складається на окремі види робіт і витрат на будинки чи споруди, на загальномайданчикові роботи по обсягах, які визначилися при розробці робочої документації (робочих креслень);

V2 поєднує у своєму складі дані з локальних кошторисів на об'єкт у цілому;

V3 складається на основі об'єктних кошторисів.

Q4 В якому кошторисному документі ураховується прибуток та основні податки:

V1 локальний кошторис;

V2 об'єктний кошторис;

V3 зведений кошторисний розрахунок.

Q5 Прямі витрати включають в себе

V1 витрати на заробітну плату;

V2 витрати на матеріали;

V3 витрати на експлуатацію машин та механізмів;

V4 заробітну плату адміністративного персоналу.

Q6 До складу статті «Експлуатація машин та механізмів» відноситься

- V1 заробітна плата машиністів;
- V2 заробітна плата основних робочих;
- V3 заробітна плата керівників будівництва.

Q7 Загальновиробничі витрати розраховуються

- V1 на основі кошторисних нормативів;
- V2 шляхом розрахунку;
- V3 інше.

Q8 Загальновиробничі витрати включають у себе витрати на:

- V1 організацію будівельного виробництва;
- V2 керування будівельним виробництвом;
- V3 обслуговування будівельного виробництва;
- V4 витрати на експлуатацію машин та механізмів.

Питання

- 1 Які види кошторисних документів Ви знаєте?
- 2 Якій кошторис є первинним кошторисним документом ?
- 3 Як визначається кошторисна вартість у складі локального кошторису?
- 4 Чому витрати, що визначаються у локальному кошторисі називаються прямими?
- 5 Які показники використовують в складі прямих витрат, для того щоб розрахувати загальновиробничі?

Тема 5. Склад основних засобів підприємства. Визначення показників ефективного використання основних засобів підприємства

Література [5,6,12,13,14,15].

План

- 1 Поняття основних засобів виробництва будівельних організацій.
- 2 Склад основних засобів виробництва будівельних організацій.

3 Загальні показники ефективного використання основних засобів будівельних організацій.

4 Часткові показники ефективного використання основних засобів будівельних організацій.

5 Амортизація основних засобів будівельних організацій.

Основні засоби – сукупність засобів праці, що функціонують у галузі матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу.

Показники, що характеризують використання основних виробничих фондів будівельної організації, поділяються на загальні й часткові.

До загальних відносяться: *фондовіддача, фондоємність, фондоозброєність.*

До часткових показників відносяться: *коефіцієнт екстенсивного використання основних засобів, коефіцієнт змінності, коефіцієнт інтенсивного використання основних засобів, коефіцієнт інтегрального використання основних засобів.*

Амортизація основних засобів [5]

Під час функціонування виробничі засоби підлягають зносу фізичному та моральному. Для відшкодування зносу застосовується процес амортизації.

На основі податкового кодексу введена класифікація основних засобів та мінімально допустимі строки їх корисного використання (амортизації) (таблиця 5.1).

Таблиця 5.1

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
1	2
група 1 — земельні ділянки	
група 2 — капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15

група 3 — будівлі	20
споруди	15
передавальні пристрої	10
група 4 — машини та обладнання	5

Продовження таблиці 5.1

1	2
із них: електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друкування інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 грн)	2
група 5 — транспортні засоби	5
група 6 — інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 — тварини	6
група 8 — багаторічні насадження	10
група 9 — інші основні засоби	12
група 10 — бібліотечні фонди	
група 11 — малоцінні необоротні матеріальні активи	
група 12 — тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 — природні ресурси	
група 14 — інвентарна тара	6
група 15 — предмети прокату	5
група 16 — довгострокові біологічні активи	7

Також чинним законодавством передбачені методи нарахування амортизації основних засобів, до яких відносяться:

а) пряmlinійний метод. Річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів.

Сума амортизації річна:

$$A_{pi} = A_m B / T ,$$

де $A_m B = ПВ - ЛВ$.

Розмір амортизації залежить тільки від строку використання об'єкта основних засобів.

Переваги: цей метод відрізняється легкістю розрахунку. Вартість об'єкта основних засобів списується рівними частинами протягом усього строку його експлуатації.

Недоліки: не враховується моральний знос об'єктів основних засобів та фактор підвищення витрат на ремонти у міру його експлуатації (особливо в останні роки використання об'єкта основних засобів);

б) *метод зменшення залишкової вартості.* Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітної року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації.

Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість

$$A_{річ} = ЗАЛ(ПВ) \cdot H_A,$$
$$H_A = 1 - \left(\frac{ЛВ}{ПВ}\right)^{\frac{1}{T}}.$$

Переваги: протягом перших років експлуатації об'єкта основних засобів накопичується значна сума коштів, необхідних для його відновлення.

Недоліки: передбачає обов'язкову наявність ліквідаційної вартості, необхідної для розрахунку норми амортизації. Якщо ж ліквідаційна вартість дорівнює нулю, то складова $\left(\frac{ЛВ}{ПВ}\right)^{\frac{1}{T}}$ також дорівнюватиме нулю. Отже, річна сума амортизації виявиться такою, що дорівнює первісній вартості;

в) *метод прискореного зменшення залишкової вартості.* Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітної року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта і подвоюється.

Цей метод застосовується лише при нарахуванні амортизації до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби)

$$A_{\text{річ}} = \text{ЗЛ(ПВ)} \cdot H_A,$$
$$H_A = (A_m B / T) \cdot 2.$$

Переваги: протягом перших років експлуатації об'єкта основних засобів накопичується значна сума коштів, необхідних для його відновлення.

Цей метод дає можливість протягом першої половини корисного строку використання основних засобів відшкодувати до 60 — 70 % їх вартості;

г) *кумулятивний метод.* Річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання

$$A_{\text{річ}} = A_m B \cdot K_i,$$
$$K_i = \frac{K_p}{C_p}.$$

Наприклад, для об'єкта основних засобів зі строком служби 5 років кумулятивне число становитиме:

$$1 + 2 + 3 + 4 + 5 = 15.$$

Відповідно кумулятивний коефіцієнт кожного року експлуатації об'єкта складе:

- у перший рік — 5/15;
- у другий рік — 4/15;
- у третій рік — 3/15;
- у четвертий рік — 2/15;
- у п'ятий рік — 1/15.

Переваги:

1 У перші роки, коли інтенсивність використання об'єкта основних засобів максимальна, амортизується більша частина його вартості.

2 У перші роки накопичуються грошові кошти для заміни об'єкта основних засобів, що амортизується.

3 Забезпечується можливість збільшення частини витрат на ремонт амортизовуваних об'єктів основних засобів, що припадають на останні роки їх використання, без відповідного збільшення витрат виробництва (собівартості продукції) за рахунок того, що сума амортизації, яка нараховується, у ці роки зменшується.

Недоліки: певна трудомісткість;

д) *виробничий метод.* Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів

$$A_{mic} = N_{mic} \cdot H_A,$$

$$H_A = A_m B / N_{zag}.$$

Застосовується для нарахування амортизації об'єктів основних засобів, технічний стан яких залежить від кількості виробленої продукції.

Переваги: цей метод дуже раціональний. Зручно застосовувати при визначенні амортизації автотранспорту залежно від його пробігу, верстатів та будь-якого виробничого обладнання.

Недоліки: застосування пов'язане з трудністю визначення виробітку окремих об'єктів основних засобів.

Умовні позначення:

Аріс — річна сума амортизації;

АмВ — вартість, що амортизується;

Аміс — місячна сума амортизації;

Т — строк корисного використання об'єкта;

ПВ — первісна вартість;

$ЛВ$ — ліквідаційна вартість;
 $ЗАЛ$ — залишкова вартість;
 $На$ — норма амортизації;
 Ki — кумулятивний коефіцієнт;
 Kp — кількість років, що залишилися до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів;
 Cp — сума числа років корисного використання об'єкта ОЗ;
 $Nmic$ — фактичний місячний обсяг продукції (робіт, послуг);
 $Nzag$ — загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство чекає виробити (виконати) з використанням об'єкта ОЗ.

Задача 5.1

Вартість основних засобів підприємства 1500 грн, з 1.03 введено обладнання на суму 45.6 тис. грн, з 1.07 введено обладнання на суму 20.4 тис. грн. Розмір випуску продукції 800 т, ціна за 1 т 3 тис. грн. Виробнича потужність 1000 тис. грн.

Визначити фондівіддачу, $K_{\text{інт}}$.

Задача 5.2

На підприємстві є 100 одиниць обладнання, режим роботи в дві зміни, тривалість зміни 8 годин, річний обсяг продукції 280 тис. одиниць, виробнича потужність обладнання 310 тис. одиниць.

Визначити $K_{\text{екст}}$, $До_{\text{інт}}$, $K_{\text{інтегр}}$.

Задача 5.3

Склад основних фондів наведено в таблиці 5.3

Таблиця 5.3

Групи основних засобів	На початок року	Зміна протягом року
Будинку	341510	-
Спорудження	64610	-
Передатні пристрої	36920	+440
Робочі машини й обладнання	978430	+23500
Силові машини	18460	-530
Вимірювальне обладнання	23998	-810
Обчислювальна техніка	21229	+750
Транспортні засоби	22152	-910
Інші ОФ	15691	-230

Усього	923000	

Обсяг товарної продукції за рік 12368 тис. грн.

Визначити структуру ОФ, фондівдачу.

Задача 5.4

Вартість основних виробничих фондів на початок року склала 2825 тис. грн. Введення та виведення основних засобів наведені в таблиці 5.4.

Таблиця 5.4

Місяць	Введення	Виведення
1.02	40	6
1.05	50	4
1.08	70	8
1.11	10	5

Визначити середньорічну й вихідну вартість основних засобів, коефіцієнти вибуття й відновлення основних засобів.

Задача 5.5

Вартість активу 21000 грн.

Ліквідаційна вартість 1000 грн.

Термін використання 5 років.

Вартість, що амортизується, розраховується виходячи з різниці між її початковою та ліквідаційною вартістю.

Розрахувати прямолінійним методом, методом зменшення залишкової вартості, кумулятивним методом.

Тести

Q1 Основні виробничі засоби характеризуються тим, що:

V1 їх вартість по частинах переходить на готовий продукт;

V2 термін їх служби менше одного року;

V3 вони одноразово беруть участь в процесі виробництва.

Q2 До активних виробничих основних фондів відносяться:

V1 трансформатор з терміном служби 9 місяців і вартістю 1000 грн;

V2 їдальня;

V3 комплект пристосувань до верстата.

Q3 До виробничих основних засобів відносяться

V1 матеріали, сировина;

V2 паливо;

V3 балансова вартість будівельних машин.

Q4 До пасивних основних виробничих фондів відносяться:

V1 лабораторія, будівля цеху;

V2 медпункт;

V4 гуртожиток.

Q5 До не виробничих основних фондів відносяться:

V1 лабораторія;

V2 будівля цеху;

V3 медпункт.

Q6 До загальних показників ефективного використання основних засобів відносяться:

V1 фондоддача, фондоємність, коефіцієнт екстенсивності;

V2 фондоємність, фондоддача, фондоозброєність;

V3 коефіцієнт екстенсивності, коефіцієнт інтенсивності, коефіцієнт інтегральності.

Q7 До часткових показників ефективного використання основних засобів відносяться:

V1 коефіцієнт екстенсивності, коефіцієнт інтенсивності, коефіцієнт інтегральності;

V2 фондоддача, фондоємність, коефіцієнт інтенсивності;

V3 фондоддача, фондоємність, коефіцієнт екстенсивності.

Q8 Амортизація основних фондів це:

V1 грошовий вираз зносу основних фондів;

V2 відновлення основних фондів;

V3 процес перенесення вартості основних фондів на готовий продукт.

Q9 Рівень використання основних фондів характеризується:

V1 продуктивністю праці основних робітників;

V2 коефіцієнтом змінності роботи устаткування;

V3 фондівдачею, фондомісткістю, фондоозброєністю праці основних робітників.

Q10 Показник фондівдачі характеризує:

V1 кількість оборотів предметів праці;

V2 рівень технічної оснащеності праці;

V3 розмір обсягу товарної продукції, що припадає на 1 грн. основних виробничих фондів.

Питання

1 Дати визначення основним засобам.

2 Що відноситься до виробничих основних засобів?

3 Що відноситься до невиробничих основних засобів?

4 Назвіть показники ефективного використання основних засобів.

5 Що відноситься до загальних показників ефективного використання основних засобів?

6 Що відноситься до часткових показників ефективного використання основних засобів?

7 Що таке знос основних засобів?

8 Що таке амортизація?

Тема 6. Склад оборотних коштів підприємства. Визначення показників ефективного використання оборотних коштів підприємства

Література [5,6,13].

План

1 Поняття оборотних коштів будівельних організацій.

2 Склад оборотних коштів будівельних організацій.

3 Основні показники ефективного використання оборотних засобів будівельних організацій.

4 Нормування оборотних засобів будівельних організацій.

Оборотні кошти – це фінансові ресурси (оборотний капітал) будівельних організацій, які обслуговують економічний оборот усіх фондів, включаючи основні й оборотні фонди, фонди

заробітної плати, фонди обігу у вигляді готової будівельної продукції і коштів у розрахунку.

За плануванням і принципами формування оборотні кошти поділяються на *нормовані* і *ненормовані*.

Нормування оборотних коштів за основними статтями проводиться за формулами в [5,6,13].

Основним показником ефективного використання оборотних коштів є *коефіцієнт обертання*.

Задача 6.1

Розрахувати потребу в оборотних коштах на основні матеріали (виробничі запаси). Визначити потреби в оборотних коштах для основних матеріалів у складі виробничих запасів (таблиця 6.1).

Таблиця 6.1

Показник	Основні матеріали «А»
Ододенні витрати, тис. грн.	12
Час руху вантажу від постачальника до споживача, дн	15
Поштовий обіг розрахункових документів, дн.	5
Обробка документів у постачальника і в банківських установах, дн	3
Підготовчий запас, дн.	2
Технологічний запас, дн.	1
Перша дата поставки, дн.	4.01
Обсяг поставки основних матеріалів, т	420 350 300 90 310 410 810 530
Інтервал до наступної поставки, дн.	25 37 26 29 25 25

2 Розрахунок середньозваженого інтервалу (таблиця 6.2).

Таблиця 6.2

Дата	Обсяг	Інтервал	Похідні числа	Примітка
1	2	3	4 (2x3)	5

Тести

Q1 Оборотні кошти – це

V1 авансована будівельною організацією в *оборотні фонди й фонди обігу* (за винятком амортизаційних відрахувань) сукупність коштів, що опосередковує їхній рух у процесі кругообігу й забезпечує безперервність процесу виробництва й обігові кошти будівельної продукції;

V2 сукупність засобів праці, що функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу;

V3 відносний показник, що розраховується у днях, характеризує мінімальний розмір запасів товарно-матеріальних цінностей у будівництві.

Q2 Оборотні фонди характеризуються тим, що:

V1 їх вартість за частинами переходить на готовий продукт;

V2 термін їх служби менш ніж 1 рік;

V3 вони одноразово беруть участь у процесі виробництва.

Q3 Норма – це

V1 відносний показник, що розраховується у днях, характеризує мінімальний розмір запасів товарно-матеріальних цінностей у будівництві;

V2 абсолютний показник, що розраховується у грошовому вираженні згідно з конкретними умовами виробництва. Це мінімальна планова величина оборотних коштів, які постійно необхідні у виробництві для нормальної роботи;

V3 урахує період часу від дати оплати платіжної вимоги до дати надходження вантажу на склад будівельної організації.

Q4 Норматив – це

V1 відносний показник, що розраховується у днях, характеризує мінімальний розмір запасів товарно-матеріальних цінностей у будівництві;

V2 абсолютний показник, що розраховується у грошовому виразі згідно з конкретними умовами виробництва. Це мінімальна планова величина оборотних коштів, які постійно необхідні в виробництві для нормальної роботи;

V3 ураховує період часу від дати оплати платіжної вимоги до дати надходження вантажу на склад будівельної організації.

Q4 Транспортний запас – це

V1 ураховує період часу від дати оплати платіжної вимоги до дати надходження вантажу на склад будівельної організації;

V2 призначений для забезпечення безперервності виробничого процесу в інтервалах між двома черговими поставками. Розмір поточного запасу залежить від середньоденних витрат й від частоти поставок;

V3 необхідний для запобігання наслідками можливих перебоїв у постачанні, роботі транспорту й порушень строків поставки.

Q5 Підготовчий запас – це

V1 час необхідний на приймання, розвантаження, сортування й складування матеріалів, якщо вони не є складовою частиною виробничого циклу;

V2 призначений для забезпечення безперервності виробничого процесу в інтервалах між двома черговими поставками. Розмір поточного запасу залежить від середньоденних витрат й частоти від поставок;

V3 необхідний для запобігання наслідкам можливих перебоїв у постачанні, роботі транспорту й порушень строків поставки.

Q6 Технологічний запас – це

V1 необхідний, якщо матеріали перед введенням виробництво необхідно обробити (просушка деревини);

V2 призначений для забезпечення безперервності виробничого процесу в інтервалах між двома черговими

поставками. Розмір поточного запасу залежить від середньоденних витрат й від частоти поставок;

V3 необхідний для запобігання наслідкам можливих перебоїв у постачанні, роботі транспорту й порушень строків поставки.

Q7 Поточний запас – це

V1 призначений для забезпечення безперервності виробничого процесу в інтервалах між двома черговими поставками. Розмір поточного запасу залежить від середньоденних витрат й від частоти поставок;

V2 необхідний для запобігання наслідкам можливих перебоїв у постачанні, роботі транспорту й порушень строків поставки;

V3 необхідний, якщо матеріали перед введенням виробництво необхідно обробити (просушка деревини).

Q8 Страховий запас – це

V1 необхідний для запобігання наслідкам можливих перебоїв у постачанні, роботі транспорту й порушень строків поставки;

V2 необхідний, якщо матеріали перед введенням виробництво необхідно обробити (просушка деревини);

V3 призначений для забезпечення безперервності виробничого процесу в інтервалах між двома черговими поставками. Розмір поточного запасу залежить від середньоденних витрат й від частоти поставок.

Q9 Показником ефективного використання оборотних коштів є:

V1 коефіцієнт оборотності;

V2 фондвіддача;

V3 коефіцієнт інтенсивності.

Q10 Оборотні виробничі фонди – це

V1 частина виробничих фондів, які повністю використовуються в одному виробничому циклі, втрачають свою первинну форму та повністю переносять свою вартість на собівартість будівельно-монтажних робіт зі зведення будівель;

V2 та частина ресурсів будівельної організації, яка бере участь у процесі виробництва, тривалий час зберігаючи свою натуральну форму, а свою вартість переносить на виготовлену будівельну продукцію поступово частинами;

V3 час, необхідний на приймання, розвантаження, сортування й складування матеріалів, якщо вони не є складовою частиною виробничого циклу.

Питання

- 1 Що таке оборотні кошти?
- 2 Що відноситься до оборотних фондів?
- 3 Що відноситься до обігових фондів?
- 4 Назвіть джерела формування оборотних засобів.
- 5 Назвіть показники ефективного використання оборотних коштів.

Тема 7. Ознайомлення з тарифною системою у будівництві. Основні складові

Література [5,6,15].

План

- 1 Поняття тарифної системи у будівництві.
 - 1.1 Тарифна сітка.
 - 1.2 Тарифна ставка.
 - 1.3 Тарифно-кваліфікаційний довідник.
 - 1.4 Районні коефіцієнти.
- 2 Поняття заробітної плати.
 - 2.1 Види заробітної плати.

В основі організації оплати праці в будівництві лежать: *тарифна система; норми часу й розцінки на будівельні, монтажні й ремонтно-будівельні роботи; форми й системи оплати праці.*

Тарифна система являє собою сукупність нормативів, за допомогою яких здійснюється диференціація й регулювання рівня заробітної плати різних категорій працівників залежно від кваліфікаційного рівня, умов, ваги, інтенсивності виконуваних ними робіт.

Тарифна система містить у собі:

тарифну сітку;

тарифні ставки;

тарифно-кваліфікаційний довідник;

районні коефіцієнти.

У будівництві існують дві головні форми оплати праці:

а) відрядна форма оплати праці має такі різновиди системи: **відрядну, пряму, непряму, відрядно-преміальну, акордну і підрядну.** Ця форма – найпоширеніша у будівництві;

б) погодинна форма оплата праці - така форма оплати праці, що залежить від тривалості роботи й кваліфікації працівника незалежно від обсягу виконаної роботи. Погодинна форма має такі системи оплати праці: **просту погодинну, погодинно-преміальну й окладну.**

Тести

Q1 Трудові ресурси – це

V1 частина населення, що володіє фізичним розвитком, розумовими здібностями й знаннями, яка здатна трудитися. До трудових ресурсів відноситься населення, як у працездатному віці, так і старше й молодше працездатного віку, зайняте в трудовому віці;

V2 шкала оплати праці робочих різних розрядів за одну годину роботи;

V3 заробітна плата робочого за одиницю часу роботи.

Q2 Тарифна сітка – це

V1 шкала оплати праці робочих різних розрядів за одну годину роботи;

V2 заробітна платня робочого за одиницю часу роботи;

V3 вартість виконання одиниці робіт.

Q3 Тарифна ставка – це

V1 шкала оплати праці робочих різних розрядів за одну годину роботи;

V2 це виражений у грошовій формі розмір оплати праці за виконану роботу залежно від її складності або кваліфікації працівника за одиницю робочого часу;

V3 виконання одиниці робіт.

Q4 Тарифно-кваліфікаційний довідник – це

V1 довідник, призначений для тарифікації робіт, визначення рівня кваліфікації працівника й присвоєння йому відповідного розряду. Основним критерієм для присвоєння тому або іншому працівникові певного тарифного розряду служить наявність у нього професійних і трудових навичок, необхідних для виконання робіт, віднесених до даного тарифного розряду;

V2 заробітна плата робочого за одиницю часу роботи;

V3 вартість виконання одиниці робіт.

Q5 Районні коефіцієнти – це

V1 коефіцієнти, за допомогою яких здійснюється міжрайонне регулювання заробітної плати. Дані коефіцієнти не утворюють нових тарифних ставок, тому що вони застосовуються не до тарифних ставок, а до заробітної плати працівників;

V2 заробітна платня робочого за одиницю часу роботи;

V3 вартість виконання одиниці робіт.

Q6 Вартісний метод виміру продуктивності праці

V1 це такий метод, при якому кількість продукції враховується за кошторисною вартістю або за договірною ціною. Рівень продуктивності праці характеризується при цьому методі виміру кошторисною вартістю будівельно-монтажних робіт, які припадають на одного працівника;

V2 дозволяє визначати виробіток робітника за професіями у натуральних показниках за видами робіт;

V3 показує співвідношення фактичних витрат праці за певний обсяг робіт з витратами праці за нормою, тобто характеризує ступінь виконання робіт в порівнянні з нормами.

Q7 Натуральний метод виміру продуктивності праці

V1 дозволяє визначати виробіток робітника за професіями у натуральних показниках за видами робіт;

V2 дозволяє визначати виробіток робітника по професіях у натуральних показниках за видами робіт;

V3 показує співвідношення фактичних витрат праці за певний обсяг робіт з витратами праці за нормою, тобто характеризує ступінь виконання робіт в порівнянні з нормами.

Q8 Нормативний метод виміру продуктивності праці

V1 показує співвідношення фактичних витрат праці за певний обсяг робіт з витратами праці за нормою, тобто характеризує ступінь виконання робіт в порівнянні з нормами;

V2 дозволяє визначати виробіток робітника за професіями у натуральних показниках за видами робіт;

V3 показує співвідношення фактичних витрат праці за певний обсяг робіт з витратами праці за нормою, тобто характеризує ступінь виконання робіт в порівнянні з нормами.

Q9 Виробіток – це

V1 кількість продукції, що вироблена в одиницю часу;

V2 заробітна плата робочого за одиницю часу роботи;

V3 показує співвідношення фактичних витрат праці за певний обсяг робіт з витратами праці за нормою, тобто характеризує ступінь виконання робіт в порівнянні з нормами.

Q10 Трудомісткість – це

V1 витрати часу, необхідні на виготовлення одиниці продукції;

V2 заробітна плата робочого за одиницю часу роботи;

V3 показує співвідношення фактичних витрат праці за певний обсяг робіт з витратами праці за нормою, тобто характеризує ступінь виконання робіт в порівнянні з нормами.

Q11 Відрядна форма оплати праці - це

V1 оплата праці, при якій робітник одержує заробітну плату залежно від кількості виконаної роботи, згідно з встановленими відрядними розцінками за одиницю роботи, виражену в натуральних одиницях виміру;

V2 заробітна плата робочого за одиницю часу роботи;

V3 витрати часу, необхідні на виготовлення одиниці продукції.

Q12 Погодинна форма оплати праці – це

V1 оплата праці, при якій робітник одержує заробітну плату залежно від кількості виконаної роботи, згідно з встановленими відрядними розцінками за одиницю роботи, виражену в натуральних одиницях виміру;

V2 заробітна плата робочого за одиницю часу роботи.

V3 витрати часу, необхідні на виготовлення одиниці продукції.

Питання

- 1 Що таке трудові ресурси?
- 2 Назвіть показники вимірювання трудових ресурсів
- 3 Що таке продуктивність праці?
- 3 Що таке виробіток?
- 4 Що таке трудомісткість?
- 5 Назвіть методи вимірювання продуктивності праці
- 6 Що належить до тарифної системи?
- 7 Що таке тарифна сітка?
- 8 Що таке тарифна ставка?
- 9 Для чого використовується тарифно-кваліфікаційний довідник?
- 10 Назвіть види заробітної плати
- 11 Що таке відрядна заробітна плата і які її види ?
- 12 Що таке погодинна заробітна плата і які її види?

Тема 8. Визначення прибутку на підприємстві

Література [13].

План

- 1 Фінансові результати підприємств.
- 2 Джерела формування фінансових результатів підприємств.
- 3 Види фінансових результатів.

Кінцевий фінансовий результат складається з *фінансового результату від реалізації продукції, основних виробничих фондів та іншого майна будівельного підприємства* або доходів від позареалізаційних операцій, що зменшуються на суму цих операцій.

Прибуток від реалізації визначається як різниця між вииторгом від реалізації у діючих договірних цінах без ПДВ та акцизів і витратами на виробництво й реалізацію продукції.

Прибуток від реалізації основних виробничих фондів та іншого майна визначається як різниця між вииторгом від реалізації основних засобів, зайвого обладнання, матеріалів, конструкцій, виробів та витратами на реалізацію, тобто транспортуванням, підготовкою до реалізації.

Прибуток від позареалізаційних операцій, тобто операцій, не пов'язаних з основною діяльністю, може бути отриманий від здачі майна в оренду, доходів за цінними паперами, перевищення суми отриманих штрафів над сплаченими, прибутку від спільної діяльності, прибутку за минулі роки, виявлені у звітному періоді.

Тести

Q1 Прибуток від реалізації – це

V1 різниця між вииторгом від реалізації у діючих договірних цінах без ПДВ та акцизів і витратами на виробництво й реалізацію продукції;

V2 різниця між вииторгом від реалізації основних засобів, зайвого обладнання, матеріалів, конструкцій, виробів та витратами на реалізацію, тобто транспортуванням, підготовкою до реалізації;

V3 отриманий від здачі майна в оренду, доходів за цінними паперами, перевищення суми отриманих штрафів над сплаченими, прибутку від спільної діяльності, прибутку за минулі роки, виявлені у звітному періоді.

Q2 Прибуток від реалізації основних виробничих фондів та іншого майна – це:

V1 різниця між вииторгом від реалізації у діючих договірних цінах без ПДВ та акцизів і витратами на виробництво й реалізацію продукції;

V2 різниця між вииторгом від реалізації основних засобів, зайвого обладнання, матеріалів, конструкцій, виробів та витратами на реалізацію, тобто транспортуванням, підготовкою до реалізації;

V3 отриманий від здачі майна в оренду, доходів за цінними паперами, перевищення суми отриманих штрафів над сплаченими, прибутку від спільної діяльності, прибутку за минулі роки, виявлені у звітному періоді.

Q3 Прибуток від позареалізаційних операці – це

V1 різниця між вииторгом від реалізації у діючих договірних цінах без ПДВ та акцизів і витратами на виробництво й реалізацію продукції.

V2 різниця між вииторгом від реалізації основних засобів, зайвого обладнання, матеріалів, конструкцій, виробів та витратами на реалізацію, тобто транспортуванням, підготовкою до реалізації;

V3 отриманий від здачі майна в оренду, доходів за цінними паперами, перевищення суми отриманих штрафів над сплаченими, прибутку від спільної діяльності, прибутку за минулі роки, виявлені у звітному періоді.

Питання

- 1 Що є фінансовим результатом діяльності підприємства?
- 2 Назвіть джерела формування фінансових результатів підприємства.
- 3 Що таке прибуток від реалізації?

Тема 9. Етапи проведення підрядних торгів. Формування тендерної документації

Література [5,6].

План

- 1 Передумови виникнення підрядних торгів.
- 2 Основні етапи проведення підрядних торгів.
- 3 Формування документації на кожному етапі.

Перевага торгів у порівнянні з договорами при господарському й підрядному методах полягає в створенні умов конкуренції, при розміщенні замовлення на виконання робіт відповідної якості в необхідний термін. Можливість залучення декількох постачальників і підрядників при їхній загальній відповідальності за весь комплекс поставок і послуг.

Процедура проведення торгів містить у собі чотири етапи.

На першому етапі замовник повідомляє про свій намір укласти угоду, при цьому складається документ «Пропозиція», або «Запрошення до торгів» і розробляється *тендерна документація*, що складається із двох частин: технічної й комерційної.

На другому етапі претенденти (підрядники) подають замовникові свої пропозиції – *оферти*.

На третьому етапі проводяться безпосередньо самі торги. Визначається переможець торгів, оформляється протокол *тендерного комітету*, але цей протокол не є остаточною угодою.

На четвертому, заключному етапі, проводяться остаточні торги, оформлюється *висновок контракту*.

Тести

Q1 На першому етапі проведення торгів формується документ:

- V1 тендерна документація;
- V2 оферта;
- V3 протокол тендерного комітету.

Q2 На другому етапі проведення торгів формується документ:

- V1 тендерна документація;
- V2 оферта;
- V3 протокол тендерного комітету.

Q3 На третьому етапі проведення торгів формується документ:

- V1 тендерна документація;
- V2 оферта;
- V3 протокол тендерного комітету.

Q4 На четвертому етапі проведення торгів формується документ:

- V1 протокол тендерного комітету;
- V2 оферта;
- V3 висновок контракту.

Q5 Кількість етапів проведення торгів

V1 2;

V2 3;

V3 4.

Q6 Креативний тип конкуренції – це

V1 дії конкуруючих підприємств складаються із системи заходів, спрямованих на перевагу над суперниками (нова продукція, нові форми технологій, нові форми організації виробництва);

V2 складається в обліку інноваційних новітніх змін у виробництві й у спробі попередити своїх суперників, пов'язаних з модернізацією виробництва;

V3 заснований на прагненні підприємства до збереження й стабілізації на тривалу перспективу досягнутих позицій на ринку: за рахунок підвищення якості, збільшення асортиментів продукції, додаткової гарантії послуги з обслуговування.

Q7 Забезпечувальний тип конкуренції – це

V1 складається в обліку інноваційних новітніх змін у виробництві й у спробі попередити своїх суперників, пов'язаних з модернізацією виробництва;

V2 дії конкуруючих підприємств складаються із системи заходів, спрямованих на перевагу над суперниками (нова продукція, нові форми технологій, нові форми організації виробництва);

V3 заснований на прагненні підприємства до збереження й стабілізації на тривалу перспективу досягнутих позицій на ринку: за рахунок підвищення якості, збільшення асортиментів продукції, додаткової гарантії послуги з обслуговування.

Q8 Пристосовницький тип конкуренції – це

V1 заснований на прагненні підприємства до збереження й стабілізації на тривалу перспективу досягнутих позицій на ринку: за рахунок підвищення якості, збільшення асортиментів продукції, додаткової гарантії послуги з обслуговування;

V2 дії конкуруючих підприємств складаються із системи заходів, спрямованих на перевагу над суперниками (нова продукція, нові форми технологій, нові форми організації виробництва);

V3 складається в урахуванні інноваційних новітніх змін у виробництві й у спробі попередити своїх суперників, у частині модернізації виробництва.

Q9 Способи проведення торгів:

V1 закриті, відкриті;

V2 відкриті;

V3 змішані.

Q10 Закриті торги – це такі торги:

V1 куди запрошуються лише певні, відомі фірми в даній галузі;

V2 в яких можуть брати участь всі вітчизняні й закордонні фірми;

V3 інше.

Питання

1 Що собою являють підрядні торги?

2 Способи проведення торгів.

3 Процедура проведення торгів.

4 Що таке протокол тендерного комітету?

5 Що таке ціна тендерної пропозиції ?

6 Що таке контрактна та договірна ціни?

7 Яка інформація надається у тендерній документації?

Тема 10. Види розрахункових документів

Література [13].

План

1 Види розрахунків будівельних підприємств.

2 Документи, що забезпечують безготівкові розрахунки.

Грошові розрахунки між підприємствами можуть набувати як готівкової, так і безготівкової форми. Безготівковим грошовим розрахункам, як правило, віддають перевагу.

Безготівкові розрахунки — це грошові розрахунки, які здійснюються за допомогою записів на рахунках у банках, коли гроші (кошти) списуються з рахунка платника і переказуються на рахунок отримувача коштів.

Розрахункові документи готує постачальник або платник, а в окремих випадках — банк. Розрахунковий документ — це відповідно оформлений документ на переказ грошових коштів. Використовуються відповідні форми безготівкових розрахунків (залежно від форми розрахункового документа), а саме: *платіжними дорученнями; платіжними вимогами-дорученнями; чеками; акредитивами; векселями; інкасовими дорученнями (розпорядженнями).*

Тести

Q1 Які документи забезпечують безготівкові розрахунки?

V1 платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, чеки, акредитив, вексель;

V2 платіжне доручення, платіжна вимога-доручення;

V3 акредитив, чек.

Q2 Розрахунковий чек – це

V1 розрахунковий документ, що містить письмове доручення власника рахунка банку-емітенту, в якому відкрито його рахунок, про сплату пред'явнику документа зазначеної в документі суми коштів;

V2 розрахунковий документ, що містить письмове доручення платнику банку, який його обслуговує, про списання зі свого рахунка зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок одержувача;

V3 комбінований, розрахунковий документ, який складається з двох частин. Верхня частина – вимога підприємства-постачальника до підприємства-покупця сплатити частину вартості товару, виконаних робіт чи послуг. Нижня частина – доручення покупця банку, який його обслуговує,

перерахувати належну суму коштів з його рахунка на рахунок постачальника.

Q3 Платіжне доручення – це

V1 розрахунковий документ, що містить письмове доручення платнику банку, який його обслуговує, про списання зі свого рахунка зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок одержувача;

V2 розрахунковий документ, що містить письмове доручення власника рахунка банку-емітенту, в якому відкрито його рахунок, про сплату пред'явнику документа зазначеної в документі суми коштів;

V3 розрахунковий документ, що містить письмове доручення власника рахунка банку-емітенту, в якому відкрито його рахунок, про сплату пред'явнику документа зазначеної в документі суми коштів.

Q4 Платіжна вимога-доручення – це

V1 комбінований, розрахунковий документ, який складається з двох частин. Верхня частина – вимога підприємства-постачальника до підприємства-покупця сплатити частину вартості товару, виконаних робіт чи послуг. Нижня частина – доручення покупця банку, який його обслуговує, перерахувати належну суму коштів з його рахунка на рахунок постачальника;

V2 розрахунковий документ, що містить письмове доручення власника рахунка банку-емітенту, в якому відкрито його рахунок, про сплату пред'явнику документа зазначеної в документі суми коштів;

V3 розрахунковий документ, що містить письмове доручення платнику банку, котрий його обслуговує, про списання зі свого рахунка зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок одержувача.

Q5 Вексель – це

V1 письмове безумовне зобов'язання, боргова розписка стандартної форми, що дає право її власнику вимагати сплати

зазначеної у документі суми від особи, яка видала цей документ у відповідний строк у відповідному місці;

V2 комбінований, розрахунковий документ, який складається з двох частин. Верхня частина – вимога підприємства-постачальника до підприємства-покупця сплатити частину вартості товару, виконаних робіт чи послуг. Нижня частина – доручення покупця банку, який його обслуговує, перерахувати належну суму коштів з його рахунка на рахунок постачальника;

V3 розрахунковий документ, що містить письмове доручення власника рахунка банку-емітенту, в якому відкрито його рахунок, про сплату пред'явнику документа зазначеної в документі суми коштів.

Питання

- 1 Назвіть види розрахунку будівельних підприємств.
- 2 За допомогою яких документів відбувається безготівковий розрахунок?
- 3 Що таке платіжне доручення?
- 4 Що таке акредитив, коли він застосовується?
- 5 Що таке вексель?

Тема 11. Розглядання складу розділів бізнес-плану

Література [1].

План

- 1 Поняття бізнес-плану.
- 2 Функції бізнес-плану.
- 3 Склад бізнес-плану.
- 4 Визначення економічної ефективності інвестиційних проектів.

Бізнес-план – це комплексний план розвитку будівельної організації, план конкретних заходів щодо досягнення конкретних цілей діяльності організації, включаючи оцінку очікуваних витрат і доходів.

Бізнес-план має зовнішню та внутрішню функції. Залежно від сфери та типу ситуації бізнес-план може мати ту чи іншу кількість розділів. Для визначення ефективності бізнес-плану

застосовуються показники оцінки економічної ефективності інвестицій. До показників економічної ефективності інвестицій відносяться (рисунок 11.1).

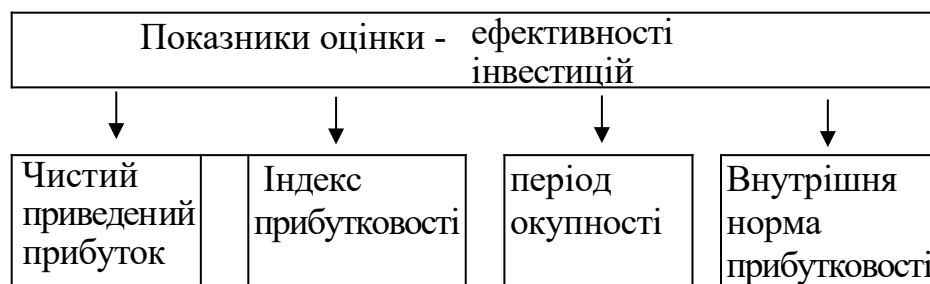

Рисунок 11.1

Чистий приведений дохід (ЧПД) дозволяє отримати найбільш загальну характеристику результату інвестування, тобто його кінцевий ефект в абсолютній сумі. Під чистим приведеним доходом розуміється різниця суми грошового потоку в теперішній вартості;

Індекс прибутковості нагадує оцінку колишнього показника – "коефіцієнта ефективності капітальних вкладень". Разом з цим, за економічним змістом, це зовсім інший показник, тому що як доход від інвестицій виступає не чистий прибуток, а грошовий потік. Крім того, майбутній дохід від інвестицій (грошовий потік) приводиться в процесі оцінки до теперішньої вартості.

Період окупності є одним з найпоширеніших і зрозумілих показників оцінки ефективності інвестицій. На відміну від використовованого в нашій практиці показника "строк окупності капітальних вкладень", він також базується не на прибутку, а на грошовому потоці із приведенням інвестованих коштів і суми грошового потоку до справжньої вартості.

Внутрішня норма прибутковості є найбільш складним і зовсім новим для нас показником з позицій механізму його розрахунку. Він характеризує рівень прибутковості конкретного інвестиційного проекту, що виражається дисконтною ставкою, за якою майбутня вартість грошового потоку від інвестицій приводиться до справжньої вартості інвестованих коштів. Внутрішню норму прибутковості можна охарактеризувати і як дисконтну ставку, при якій чистий наведений дохід у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.

Задача 11.1

Підприємство має два альтернативних варіанти інвестиційних проектів «А» та «Б». Для оцінки ефективності цих проектів необхідно визначити суму чистого приведеного прибутку, що очікується за ними. Дані наведені в таблиці 11.1

Таблиця 11.1

Показники	Інвестиційні проекти	
	А*	Б
Обсяг засобів, що інвестуються	7000	6700
Період експлуатації	2	4
Сума чистого грошового потоку всього	10000	11000
1-й рік	6000	2000
2-й рік	4000	3000
3-й рік	-	3000
4-й рік	-	3000
*Для дисконтування сум грошового потоку: проект А – 10 %, проект Б – 12 %		

Тести

Q1 Функції бізнес-плану:

V1 зовнішня, внутрішня;

V2 зовнішня;

V3 внутрішня.

Q2 Ознаки бізнес-плану:

V1 за сферою бізнесу, за масштабами бізнесу, за характеристиками продукту бізнесу;

V2 за сферою бізнесу;

V3 за масштабами бізнесу.

Q3 Стадії складання бізнес-плану:

V1 початкова, підготовча, основна;

V2 початкова, підготовча;

V3 підготовча, основна.

Q4 Бізнес-план за сферою бізнесу:

V1 виробництво, будівництво, торгівля, послуги;

V2 великий, середній, малий;

V3 традиційний, споживчий.

Q5 За масштабами бізнесу:

V1 виробництво, будівництво, торгівля, послуги;

V2 великий, середній, малий;

V3 традиційний, споживчий.

Q6 За характеристиками продукту бізнесу:

V1 традиційний, споживчий, принципово новий;

V2 великий, середній, малий;

V3 виробництво, будівництво, торгівля, послуги.

Q7 Бізнес-план комерційної ідеї або інвестиційного проекту –
це

V1 виклад для потенційного партнера або інвестора результатів маркетингового дослідження обґрунтування стратегій виходу на ринок, очікувані фінансові результати;

V2 виклад перспектив розвитку на плановий період для ради директорів або зборів акціонерів, де обґрунтовуються необхідні обсяги інвестицій чи інших ресурсів;

V3 виклад для вищого керівництва плану розвитку діяльності підрозділу для обґрунтування обсягів ресурсів, що централізовано виділяються підрозділу, або обсягів ресурсів, що залишаються в розпорядженні підрозділу.

Q8 Бізнес-план організації – це

V1 виклад перспектив розвитку на плановий період для ради директорів або зборів акціонерів, де обґрунтовуються необхідні обсяги інвестицій чи інших ресурсів;

V2 виклад для потенційного партнера або інвестора результатів маркетингового дослідження обґрунтування стратегій виходу на ринок, очікувані фінансові результати;

виклад для вищого керівництва плану розвитку діяльності підрозділу для обґрунтування обсягів ресурсів, що

централізовано виділяються підрозділу, або обсягів ресурсів, що залишаються в розпорядженні підрозділу.

Q9 Бізнес-план структурного підрозділу – це

V1 виклад для вищого керівництва плану розвитку діяльності підрозділу для обґрунтування обсягів ресурсів, що централізовано виділяються підрозділу, або обсягів ресурсів, що залишаються в розпорядженні підрозділу;

V2 виклад для потенційного партнера або інвестора результатів маркетингового дослідження обґрунтування стратегій виходу на ринок, очікувані фінансові результати;

V3 обґрунтування перспективи соціально-економічного розвитку регіону та обсягів фінансування відповідних програм для органів з бюджетними повноваженнями.

Q10 Регіональний бізнес-план – це

V1 обґрунтування перспективи соціально-економічного розвитку регіону та обсягів фінансування відповідних програм для органів з бюджетними повноваженнями;

V2 виклад для вищого керівництва плану розвитку діяльності підрозділу для обґрунтування обсягів ресурсів, що централізовано виділяються підрозділу, або обсягів ресурсів, що залишаються в розпорядженні підрозділу;

V3 виклад для потенційного партнера або інвестора результатів маркетингового дослідження обґрунтування стратегій виходу на ринок, очікувані фінансові результати.

Питання

- 1 Назвіть основні розділи бізнес-плану.
- 2 Що таке економічна ефективність інвестицій?
- 3 Назвіть види показників економічної ефективності

Тема 12. Види фінансових відносин підприємства.

Література [13].

План

- 1 Визначення фінансів підприємств.
- 2 Фінансові відносини. Їх види.

3 Функції фінансів підприємств.

Фінансові відносини в залежності від економічного змісту можна групувати за такими напрямками:

- виникнення між засновниками у момент створення підприємства при формуванні статутного фонду;

- між підприємствами та організаціями з реалізації продукції. До них відносять фінансові відношення між постачальником та покупцем сировини, матеріалів, готової продукції;

- між підприємством та його підрозділами: філіалами, цехами з приводу фінансування розходів, розподіл та перерозподіл прибутку, оборотних коштів;

- між підприємством та робітниками підприємства при розподілі та використанні доходу, випуску та розміщенню акцій і облігацій підприємства, виплати відсотків і дивідендів за акціями;

- між підприємством та вищою організацією, всередині фінансово-промислових груп, всередині холдингу, з союзами і асоціаціями, членом яких є підприємство;

- між підприємством та фінансовою системою держави при виплаті податків та інших платежів у бюджет, формування позабюджетних фондів, надання можливості податкових пільг;

- між підприємством та банківською системою у процесі зберігання коштів підприємства виплата відсотків за кредит, з приводу купівлі та продажу валюти, надання інших банківських послуг;

- між підприємством і страховими компаніями та організаціями, при страхуванні майна, комерційних та підприємницьких ризиків;

- між підприємством та інвестиційними інститутами в ході розміщення інвестицій, приватизації та ін.

Фінанси будівельних організацій виконують три функції:

а) формування грошових фондів (доходів);

б) використання цих фондів;

в) контроль за їх формуванням і використанням.

Тести

Q1 Фінансові ресурси – це

V1 кошти, що знаходяться у розпорядженні будівельної організації та призначені для здійснення поточних витрат і витрат на розвиток виробництва, для виконання фінансових зобов'язань і економічного стимулювання працівників;

V2 частина грошових коштів, які мають цільове призначення;

V3 використовується організацією для інвестування коштів в оборотні та основні засоби.

Q2 Грошові фонди – це

V1 частина грошових коштів, які мають цільове призначення;

V2 використовується організацією для інвестування коштів в оборотні та основні засоби;

V3 це кошти, що знаходяться у розпорядженні будівельної організації та призначені для здійснення поточних витрат і витрат на розвиток виробництва.

Q3 Статутний фонд –

V1 використовується організацією для інвестування коштів в оборотні та основні засоби;

V2 для фінансування відтворених основних та позаоборотних активів;

V3 для покриття збитків, подолання тимчасових фінансових ускладнень.

Q4 Фонд оплати праці –

V1 для виплати основної та додаткової заробітної плати працівникам;

V2 для фінансування відтворених основних та позаоборотних активів;

V3 для покриття збитків, подолання тимчасових фінансових ускладнень.

Q5 Амортизаційний фонд –

V1 для фінансування відтворених основних та позаоборотних активів;

V2 для виплати основної та додаткової заробітної плати працівникам;

V3 для покриття збитків, подолання тимчасових фінансових ускладнень.

Q6 Резервний фонд –

V1 для покриття збитків, подолання тимчасових фінансових ускладнень;

V2 для фінансування відтворених основних та позаоборотних активів;

V3 для виплати основної та додаткової заробітної плати працівникам.

Q7 Назвіть умови ефективного функціонування фінансів підприємств:

V1 свобода підприємництва та самостійність в прийнятті рішень; вільне ринкове ціноутворення та конкуренція; самофінансування підприємства; обмеження державного втручання у справи підприємства;

V2 вільне ринкове ціноутворення та конкуренція; самофінансування підприємства;

V3 обмеження державного втручання у справи підприємства.

Q 8 Статутний капітал – це

V1 майно будівельної організації, створене за рахунок внесків засновників;

V2 частина грошових коштів, які мають цільове призначення;

V3 це кошти, що знаходяться у розпорядженні будівельної організації та призначені для здійснення поточних витрат і витрат на розвиток виробництва.

Q 9 До власних фінансових ресурсів належать:

V1 статутний фонд, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток;

V2 майно будівельної організації, створене за рахунок внесків засновників;

V3 отримані кредити, цільові та інші внески, кошти мобілізовані на фінансовому ринку.

Q 10 До залучених фінансових ресурсів належать:

V1 отримані кредити, цільові та інші внески, кошти мобілізовані на фінансовому ринку;

V2 статутний фонд, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток;

V3 майно будівельної організації, створене за рахунок внесків засновників.

Питання

1 Назвіть функції фінансів підприємств будівельної галузі.

2 Що відноситься до залучених фінансових ресурсів?

3 Що відноситься до власних фінансових ресурсів?

Тема 13. Основні документи бухгалтерського обліку. Баланс
Література [14].

План

1 Господарські засоби.

2 Господарська операція.

3 Рахунок та його складові.

4 Оборотні відомості.

5 Бухгалтерський баланс. Склад.

Предметом бухгалтерського обліку є господарська діяльність організації, що складається з окремих господарських операцій, в результаті яких змінюються склад господарських засобів і джерела їхнього утворення

Господарські засоби – ресурси, що відповідають трьом вимогам: є власністю організації; мають для неї певну цінність, мають певну вартість (можуть бути перетворені в гроші).

У господарській діяльності будівельних організацій будь-яка зміна відбувається за рахунок господарської операції.

Господарська операція – дія або подія, що обумовлює зміну в структурі активів і зобов'язань, у власному капіталі підприємства.

На час здійснення господарських операцій складаються *первісні бухгалтерські документи*.

Спостереження, групування, контроль за операціями здійснюється за допомогою системи *рахунків* бухгалтерського обліку. Рахунки ведуться в облікових реєстрах, журналах і книгах. На кожен групу коштів або джерел відкривається окремий рахунок, на який записується первісний залишок коштів цього виду та суми всіх господарських операцій, що збільшують або зменшують його.

Рахунок являє собою двосторонню таблицю, ліва частина якої – дебет (винен), а права кредит (він вірить) та складається з таких частин: залишок (початкове сальдо, кінцеве сальдо) оборот по кредиту, оборот по дебету.

Початкове сальдо (залишок C_{Π}) – сума засобів, наявна за певним їх видом на момент спостереження.

Кінцеве сальдо C_K – різниця між підсумками записів по дебету і по кредиту рахунків і враховує зміни на рахунку на кінець звітної періоду. За відсутності залишку рахунок вважається закритим.

Умовно формули для розрахунку кінцевих сальдо можна подати так:

для активних рахунків:

$$C_K = C_{\Pi} + D_{OB} - K_{OB};$$

для пасивних рахунків:

$$C_K = C_{\Pi} + K_{OB} - D_{OB};$$

Основним правилом ведення обліку є правило *подвійного запису*.

Кожна господарська операція має подвійний характер і обов'язково відноситься до яких-небудь двох статей балансу. При запису операції на рахунках бухгалтерського обліку кожна операція в однакових сумах запишеться двічі на двох взаємопов'язаних рахунках, по дебету одного та по кредиту другого. Такий взаємозв'язок між рахунками називається *кореспонденцією рахунків*, а самі рахунки називаються

кореспондуючими. Кореспонденція рахунків виражається коротким записом – *рахунковою формулою або проводкою.*

Для складання проводки необхідно:

- визначити суть змін, що відбуваються внаслідок операції;
- за «Планом рахунків» вибирають рахунки, по дебету й кредиту яких повинна бути записана сума даної господарської операції.

Для оперативного управління та контролю за станом і рухом засобів та перевірки правильності бухгалтерських записів, а також для складання бухгалтерського балансу матеріали поточного обліку узагальнюють. Одним із способів узагальнення поточного обліку є оборотні відомості. Вони бувають *прості* та *шахові* (класифікація спрощена).

Оборотні відомості поділяють на оборотні відомості *за синтетичними рахунками* та на оборотні відомості *за аналітичними рахунками.*

За даними оборотної відомості, яка містить усі рахунки, можна скласти баланс.

За будовою баланс – це двостороння таблиця: ліва частина якої являє собою актив, права – пасив.

Актив балансу – система показників, що відображає склад і розміщення коштів підприємства, об'єднаних у якісно однорідні групи.

Актив – економічні ресурси, контрольовані підприємством, які, як очікується, зроблять вигідними майбутні операції.

Пасив балансу – система показників, що відображає джерела утворення й цільове призначення коштів підприємства, які об'єднані в якісно однорідні групи. Наведене співвідношення - головне балансове рівняння.

Однорідні види коштів і джерел їхнього утворення відображають у балансі окремим рядком, що має назву «стаття балансу».

Тести

Q1 Актив балансу – це

V1 система показників, що відображає склад і розміщення коштів підприємства, об'єднаних у якісно однорідні групи;

V2 система показників, що відображає джерела утворення й цільове призначення коштів підприємства, які об'єднані в якісно однорідні групи;

V3 це двостороння таблиця: ліва частина якої являє собою актив, права - пасив, які дорівнюють один одного.

Q2 Пасив балансу – це

V1 система показників, що відображає склад і розміщення коштів підприємства, об'єднаних у якісно однорідні групи;

V2 система показників, що відображає джерела утворення й цільове призначення коштів підприємства, які об'єднані в якісно однорідні групи ;

V3 це двостороння таблиця: ліва частина якої являє собою актив, права – пасив, які дорівнюють один одного.

Q3 Баланс – це

V1 система показників, що відображає склад і розміщення коштів підприємства, об'єднаних у якісно однорідні групи;

V2 система показників, що відображає джерела утворення й цільове призначення коштів підприємства, які об'єднані в якісно однорідні групи ;

V3 це двостороння таблиця: ліва частина якої являє собою актив, права – пасив, які дорівнюють один одного.

Q4 Бухгалтерський облік це

V1 система суцільного, безперервного спостереження й контролю за господарськими процесами організації, що передбачає виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання й передачу інформації про діяльність організації зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень;

V2 сукупність правил і процедур, що забезпечують підготовку, оприлюднення інформації про результати діяльності організації та її фінансовий стан згідно з вимогами законодавчих актів і П (С) БО;

V3 процес у рамках конкретного підприємства, що має своєю метою забезпечення управлінського апарата інформацією,

використовуваною для планування, власне керування й контролю за діяльністю підприємств.

Q5 Управлінський облік – це

V1 процес у рамках конкретного підприємства, що має своєю метою забезпечення управлінського апарата інформацією, використовуваною для планування, власне керування й контролю за діяльністю підприємства;

V2 система суцільного, безперервного спостереження й контролю за господарськими процесами організації, що передбачає виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання й передачу інформації про діяльність організації зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень;

V3 сукупність правил і процедур, що забезпечують підготовку, оприлюднення інформації про результати діяльності організації та її фінансовий стан згідно з вимогами законодавчих актів і П (С) БО.

Q6 Фінансовий облік це

V1 сукупність правил і процедур, що забезпечують підготовку, оприлюднення інформації про результати діяльності організації та її фінансовий стан згідно з вимогами законодавчих актів і П (С) БО;

V2 процес у рамках конкретного підприємства, що має своєю метою забезпечення управлінського апарата інформацією, використовуваною для планування, власне керування й контролю за діяльністю підприємства;

V3 система суцільного, безперервного спостереження й контролю за господарськими процесами організації, що передбачає виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання й передачу інформації про діяльність організації зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Q7 Синтетичні рахунки

V1 узагальнено відображають стан і рух економічно однорідних видів господарських засобів за їхнім складом,

розміщенням, за джерелами їхнього формування та цільового призначення у грошовому вираженні;

V2 за їх допомогою дають деталізовану характеристику даних синтетичних рахунків;

V3 процес у рамках конкретного підприємства, що має своєю метою забезпечення управлінського апарата інформацією, використовуваною для планування, власне керування й контролю за діяльністю підприємства.

Q8 Аналітичні рахунки

V1 за їх допомогою дають деталізовану характеристику даних синтетичних рахунків;

V2 узагальнено відображають стан і рух економічно однорідних видів господарських засобів за їхнім складом, розміщенням, за джерелами їхнього формування та цільового призначення у грошовому вираженні;

V3 процес у рамках конкретного підприємства, що має своєю метою забезпечення управлінського апарата інформацією, використовуваною для планування, власне керування й контролю за діяльністю підприємства.

Q9 Господарські засоби – це

V1 ресурси, що відповідають трьом вимогам: є власністю організації; мають для неї певну цінність, мають певну вартість (можуть бути перетворені в гроші);

V2 дія або подія, що обумовлює зміну в структурі активів і зобов'язань, у власному капіталі підприємства;

V3 являє собою двосторонню таблицю, ліва частина якої - дебет (винен), а права кредит (він вірить).

Q10 Господарська операція – це

V1 дія або подія, що обумовлює зміну в структурі активів і зобов'язань, у власному капіталі підприємства;

V2 ресурси, що відповідають трьом вимогам: є власністю організації; мають для нього певну цінність, мають певну вартість (можуть бути перетворені в гроші);

V3 являє собою двосторонню таблицю, ліва частина якої – дебет (винен), а права кредит (він вірить).

Питання

- 1 Що відноситься до господарських засобів?
- 2 Назвіть джерела господарських засобів
- 3 Що є основними елементами методу бухгалтерського обліку?
- 4 Що таке господарська операція ?
- 5 Що собою являє бухгалтерський баланс?
- 6 Що таке активи, з чого вони складаються?
- 7 Що таке пасиви, з чого вони складаються?

Тема 14. Ознайомлення з методами економічного аналізу Література [13].

План

- 1 Аналіз ліквідності.
- 2 Аналіз ділової активності.
- 3 Аналіз рентабельності.
- 4 Аналіз платоспроможності.

Аналіз фінансової діяльності будівельних організацій проводиться на основі фінансової звітності.

Напрямки, за якими здійснюється аналіз фінансової діяльності будівельних організацій:

- а) аналіз ліквідності;
- б) аналіз ділової активності;
- в) аналіз рентабельності;
- г) платоспроможності.

а) показники ліквідності дозволяють визначити спроможність будівельних організацій упродовж року оплатити короткострокові зобов'язання;

б) аналіз ділової активності:
коефіцієнт ділової активності характеризує ефективність використання організацією коштів;

- в) аналіз рентабельності:**
- рентабельність усіх активів;
 - рентабельність реалізації;

- рентабельність власного капіталу;
- г) показники платоспроможності:**
 - капітал/підсумок балансу;
 - коефіцієнт позичкового капіталу;
 - коефіцієнт фінансової залежності;
 - коефіцієнт покриття відсотка.

Тести

Q1 Фінансовий аналіз – це

V1 спосіб оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства, організації на підставі її бухгалтерської та фінансової звітності й оперативних даних;

V2 оцінка динаміки та перспектив одержання прибутку організації, оцінка наявних фінансових ресурсів на підприємстві та ефективність їх використання;

V3 прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері фінансів для здійснення інвестиційної політики.

Q2 Основні вимоги до звітності:

V1 оцінка динаміки та перспектив одержання прибутку організації, оцінка наявних фінансових ресурсів на підприємстві та ефективність їх використання, прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері фінансів для здійснення інвестиційної політики;

V2 оцінка динаміки та перспектив одержання прибутку організації, оцінка наявних фінансових ресурсів на підприємстві та ефективність їх використання;

V3 прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері фінансів для здійснення інвестиційної політики.

Q3 Показники ліквідності

V1 дозволяють визначити спроможність будівельних організацій упродовж року оплатити короткострокові зобов'язання;

V2 відображають ступінь захищеності інвесторів та кредиторів, які мають довгострокові вкладення у процес будівництва, та вказують на спроможність будівельної організації погашати довгострокову заборгованість;

V3 дозволяють визначити ефективність використання коштів організації.

Q4 Показники ділової активності

V1 дозволяють визначити спроможність будівельних організацій упродовж року оплатити короткострокові зобов'язання;

V2 відображають ступінь захищеності інвесторів та кредиторів, які мають довгострокові вкладення у процес будівництва, та вказують на спроможність будівельної організації погашати довгострокову заборгованість;

V3 дозволяють визначити ефективність використання коштів організації.

Q5 Зміст звіту про рух грошових коштів:

V1 наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством на дату балансу;

V2 доходи, витрати та фінансові результати діяльності організації за звітний період;

V3 генерування та використання грошових коштів упродовж звітного періоду.

Q6 Принципи формування фінансової звітності:

V1 автономності, безперервності, періодичності, відповідності, послідовності, обачності, єдиного грошового виміру;

V2 автономності, безперервності;

V3 періодичності, відповідності, послідовності, обачності, єдиного грошового виміру.

Q7 Інформаційною базою для оцінювання фінансового стану є:

V1 баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіту про власний капітал;

V2 баланс, звіт про фінансові результати;

V3 звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал.

Q8 Зміст балансу:

V1 наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством на дату балансу;

V2 доходи, витрати та фінансові результати діяльності організації за звітний період;

V3 зміни в складі власного капіталу організації упродовж звітного періоду.

Q9 Зміст звіту про фінансові результати:

V1 наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством на дату балансу;

V2 доходи, витрати та фінансові результати діяльності організації за звітний період;

V3 зміни в складі власного капіталу організації упродовж звітного періоду.

Q10 Зміст звіту про власний капітал:

V1 наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством на дату балансу;

V2 доходи, витрати та фінансові результати діяльності організації за звітний період;

V3 зміни в складі власного капіталу організації упродовж звітного періоду.

Питання

1 Назвіть складові фінансової звітності.

2 Основні напрямки, за якими проводиться економічний аналіз в будівельній галузі.

3 Що дозволяє виявити аналіз ділової активності підприємства?

4 Що дозволяє виявити аналіз ліквідності підприємства?

5 Що дозволяє виявити аналіз платоспроможності підприємства?

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

- 1 На які дві групи поділяють техніко-економічні особливості капітального будівництва?
- 2 Учасники інвестиційно-будівельного процесу.
- 3 Основні етапи будівельного процесу.
- 4 Типи й організаційні структури будівельних організацій.
- 5 Підрядні контракти в будівництві. Договірна ціна.
- 6 Процедура проведення підрядних торгів.
- 7 Ціна тендерної пропозиції.
- 8 Поняття собівартості будівельно-монтажних робіт.
- 9 Види собівартості продукції будівельних організацій.
- 10 Система ціноутворення в будівництві. Основні положення.
- 11 Основні завдання кошторисного нормування та ціноутворення в будівництві.
- 12 Вимоги до кошторисних нормативів.
- 13 Види кошторисних нормативів.
- 14 Види інвесторської кошторисної документації.
- 15 Склад зведеного кошторисного розрахунку.
- 16 Порядок складання локальних, об'єктних, кошторисів.
- 17 Визначення кошторисної вартості будівництва.
- 18 Стадії визначення вартості будівництва.
- 19 Класифікація і структура основних засобів в будівництві.
- 20 Оцінка ефективного використання основних засобів будівельних організацій.
- 21 Амортизація основних засобів.
- 22 Показники ефективного використання основних засобів.

- 23 Склад оборотних засобів будівництва.
- 24 Показники ефективного використання оборотних засобів.
- 25 Джерела формування оборотних засобів будівництва. Власні, залучені.
- 26 Ефективність використання оборотних засобів будівництва.
- 27 Поняття трудових ресурсів будівельних організацій.
- 28 Показники ефективного використання трудових ресурсів
- 29 Тарифна система. Її складові.
- 30 Види оплати праці в будівництві.
- 31 Джерела формування фінансових ресурсів будівельної організації.
- 32 Види грошових фондів будівельних організацій.
- 33 Фінансування та кредитування капітальних вкладень в будівництві.
- 34 Фінансові відносини будівельних організацій.
- 35 Поняття прибутку та його розподіл в будівництві.
- 36 Визначення прибутку в будівництві. Рентабельність.
- 37 Ефективність інвестицій в будівництві.
- 38 Класифікація показників економічної ефективності інвестицій в будівництві.
- 39 Показники економічної ефективності в будівництві.
- 40 Призначення бізнес-плану.
- 41 Склад та принципи розробки бізнес-плану.
- 42 Поняття кредиту, причини виникнення кредитних відносин.
- 43 Сутність податків та їх функції.
- 44 Види податків, які сплачують будівельні організації.
- 45 Основні поняття бухгалтерської звітності в будівництві .
- 46 Принципи фінансової звітності.
- 47 Бухгалтерський баланс, його склад.
- 48 Господарська операція в бухгалтерському обліку.
- 49 Джерела господарських коштів.
- 50 Поняття рахунку в бухгалтерському обліку. Види рахунків
- 51 Аналіз фінансового стану підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Бланк, И.А. Финансовый менеджмент [Текст]: 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга: Ника-Центр, 2005. – 653 с.

2 ВБН Д.1.-7214-1-2004. Особливості визначення вартості будівництва об'єктів залізничного транспорту. Відомчі будівельні норми України [Текст]. – К., 2005.

3 Господарський кодекс, [Текст] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18, 19-20, 21-22, ст.144.

4 Закон України «Про господарські товариства» [Текст] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1991. – № 49, ст. 682, доп. № 1519-4 від 19.02.2004 // ВВР.- 2004. – № 23, ст. 320.

5 Тройнікова, О.М. Економіко-фінансова діяльність будівельних організацій [Текст]: навч. посібник / О.М. Тройнікова. – Харків: УкрДАЗТ, 2007. – 150 с.

6 Колесников, О.В. Економіко-фінансова діяльність підприємства [Текст]: навч. посібник / О.В. Колесников. – Харків: УкрДАЗТ, 2010. – 182 с. Гриф Міністерства освіти і науки України №1/11-Г-5785 від 29.06.2010.

7 Тройнікова, О.М. Методичні вказівки до виконання першої частини курсової роботи № 1299 [Текст] / О.М. Тройнікова. – Харків: УкрДАЗТ, 2007. – 58 с.

8 Машошина, Т.В. Методичні вказівки до виконання другої частини курсової роботи №436 [Текст] / Т.В. Машошина. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – 30 с.

9 Єрьоміна, М.О. Методичні вказівки до економічної частини дипломного проекту спеціальності ЗС, ПЦБ № 429 [Текст] / М.О. Єрьоміна. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – 25 с.

10. Наказ Мінрегіонбуду від 31 грудня 2010 року № 573
Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-
монтажних робіт у будівництві [Текст].

11 Національний стандарт з визначення вартості
будівництва [Електроний ресурс]
http://fs180.www.ex.ua/get/bc5cb1b88b789b6be97c3395bc7fa933/86057186/1113__1.1-1-2013%5B1%5D.pdf.

12 Податковий кодекс України [Текст] // Відомості
Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13-14, 15-16, 17,
ст. 112.

13 Фінанси підприємств [Текст]: підручник/ керівник авт.
кол. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін. – 3-тє вид., перероб та доп. –
К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.

14 Чебанова, Н.В., Бухгалтерський фінансовий облік
[Текст]: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. –
672 с.

15 Чистов, Л.М. Экономика строительства [Текст] /
Л.М. Чистов. – С.Пб.: Питер, 2001. – 384 с.

Задача 3.2

Таблиця 3.2 – Визначення прямих витрат на основі одиничної розцінки

Фрагмент локального кошторису 1-1-1
на споруду верхньої будови колоїї

Основание:
чертежи (спецификации) №

Кошторисна вартість
Кошторисна трудомісткість
Кошторисна заробітна плата
Середній разряд робіт

№	Обґрунтування (шифр норми)	Найменування робіт і витрат	Одиниця виміру	Кількість	Вартість одиниці, грн		Загальна вартість, грн			Витрати праці робочих, люд.год, не зайнятих обслугов. машин	
					Всього	експлуатація машин	всього	заробітна плата	експлуатація машин	ті, що обслуговують машини	
										заробітна плата	в т.ч. ЗП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	E28-2-5	Розділ 1. Укладання колії Складання ланок рейкошпальної решітки на базі з застосуванням механізованого інструмента на дерев'яних шпалах при нероздільному скріпленні з рейок типу Р50 довжиною 12,5 м, число шпал на 1 км 1840 шт.		5							

Задача 3.3

Визначення загальновиробничих витрат на основі прямих

Таблиця 3.3 – Розрахунок загальновиробничих витрат до локального кошторису на ремонтні роботи

поз. лк	Шифр і № позиції нормативу	Кіль- сть	Нормативно- розр. кошторисна трудомісткіст ь прямих витрат, люд.год	К1	Трудомісткіст ь в загально виробничих витратах, люд.год [4x5]	Вартість люд.год. робітників, заробітна плата яких враховуєтьс я в ЗВ, грн	І блок заробітн а плата в ЗВ, грн. [6x7]	заробітн а плата в прямих витратах , грн	ІІ блок єдиний внесок на загально обов`яз кове державне соціальне страхування, грн [(8+9)x38,9848 %]	К2	ІІІ блок кошти на покритт я решти статей ЗВ, грн [4x11]	Всього грн. [8+10+12]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	E28-2-5	1		0,12		3 32,33				2,73		
Усього												

Примітки – Кошти на оплату перших п`яти днів тимчасової непрацездатності, з урахуванням єдиного внеску(гр.8+гр.9) * (0.78 * 1.332) %

Кошти на оплату єдиного внеску, нарахованого на суму допомоги з тимчасової непрацездатності (понад 5 днів) (гр.8 + гр.9) * 0,007340
Всього загальновиробничі витрати за кошторисом

